

JAVNO -PRIVATNA PARTNERSTVA ZA RAZVOJ VEŠTINA

PERSPEKTIVA UPRAVLJANJA

Sažetak

© Evropska fondacija za obuku 2021

Reprodukcija je dozvoljena, pod uslovom da se navede izvor

Javno-privatna partnerstva za razvoj vještina: perspektiva upravljanja iz Evropske fondacije za obuku (ETF) je prva uporedna studija zasnovana na dokazima o vrstama, modalitetima, potencijalima i izazovima zajedničkih i sufinansiranih angažmana državnog i privatnog sektora u oblast stručnog obrazovanja i osposobljavanja (VET). Ovo istraživanje je blagovremeno u kontekstu ponovnog usredsređivanja na socijalno partnerstvo i javno -privatno partnerstvo (JPP) u Evropskoj agendi veština i Preporuci za stručno obrazovanje i obuku do 2020. godine, u Agendi Ujedinjenih nacija za održivi razvoj do 2030. godine, i u svetlu novih izazova koji proističu kao posledica pandemije Covid-19. Koristeći uporedni pristup između zemalja sa uspostavljenom tradicijom socijalnog partnerstva i onih u kojima su takva partnerstva nedavna ili se razvijaju, izveštaj postavlja cilj da se definišu JPP za razvoj veština i da se utvrdi da li mogu da naprave most između periodične saradnje i institucionalizovanih socijalnih partnerstava u VET sistemima partnerskih zemalja ETF -a.

Analiza se oslanja na dokaze iz 23 studije slučaja koji se odnose na svrhu partnerstva, njihov opseg i članstvo, upravljanje, finansiranje i upravljanje rizicima, kao i motivaciju, uloge i kapacitete partnera. Dokazi su prikupljeni iz primarnih i iz sekundarnih izvora, a velika pažnja je posvećena glasovima aktera na terenu sa svih strana dotičnih partnerstava.

Studije slučaja pokazuju da JPP u oblasti razvoja vještina zaslužuju podršku ako se fokusiraju na ishode-donoseći korist učenicima, organizacijama, društvu-i ako se bave potencijalnim rizicima koji su svojstveni bilo kojem obliku javno-privatne saradnje javne politike. Analiza ETF -a takođe nudi lekcije o upravljanju VET sistemima, zasnovane na poređenju zemalja.

Izveštaj je podeljen u dva toma, od kojih drugi sadrži detaljne [studije slučaja](#).

PARTNERSTVO ZA RAZVOJ JAVNO -PRIVATNIH VEŠTINA - PARADIGMALNA ZAMENA

Poslednja literatura o javnom upravljanju i administraciji javnih politika sugerise promenu definicije koncepta JPP u poređenju sa tradicionalnom definicijom koja se fokusira na distribuciju i upravljanje infrastrukturom prema značenju JPP u dugoročnim programima i rezultatima politike. Ovo se može definisati kao promena paradigme od novog modela javnog upravljanja koji je započeo u Velikoj Britaniji početkom devedesetih, slično novom javnom upravljanju (Osborne, 2010; Osborne i Strokosch, 2013) i stvaranju javnih vrednosti (Moore, 1995; O'Flinn, 2007).

Fokus na rezultate javne potrošnje i njihovu pravičnu raspodelu pravi je pristup u oblasti politika stručnog obrazovanja i doživotnog učenja. U posebnim oblastima, kao što je stručno obrazovanje i osposobljavanje, programska partnerstva zasnovana na rezultatima pružaju djelotvoran alat za implementaciju politike, pri čemu države, škole i društva doprinose resursima za uspostavljanje centara za obuku, poboljšavajući odgovarajuću praksu učenja, tehnološke promjene i potrebe tržišta rada. Granice između javnog i privatnog razvile su se u poslednjih 30 godina i, iako stvaranje javne vrednosti nije isključiva odgovornost vlada, država je stavljena na vodeću ulogu, postavljajući standarde za isporuku javnih vrednosti na visok nivo. Da bi se JPP iskoristila i učinila da funkcioniše, neophodno je da javni sektor igra ulogu katalizatora i neguje kapacitete koji odgovaraju njegovoj vodećoj ulozi i zahtevima za odgovornošću u društvenim ishodima.

ISTORIJA ISTRAŽIVANJA I RAZUMEVANJE

Praćenje napretka ETF -a u pogledu saradnje vlade sa socijalnim partnerima u oblasti stručnog obrazovanja u partnerskim zemljama otkrilo je da:

1. Javno-privatna saradnja odvijala se tokom 2010. godine u partnerskim zemljama ETF-a, kao odgovor na sve veću neusklađenost veština na tržištu rada i preoblikovanje odnosa na državnom tržištu u mnogim zemljama.
2. Samo u nekoliko zemalja ova partnerstva su izgrađena na osnovu institucionalizovanog socijalnog dijaloga u oblasti , iako su neka od njih odražavala socijalni dijalog koji se rađa u oblasti SOO.

Na osnovu ovih nalaza, ova studija je imala za cilj postizanje sistematičnijeg razumevanja obima i funkcionisanja ovih partnerstava, i njihovog potencijala za izgradnju orijentacije za javno-privatnu saradnju u oblasti stručnog obrazovanja.

U tu svrhu, a na osnovu hipoteze da istorija socijalnog dijaloga i procesa socijalnog partnerstva pruža plodno tlo za JPP u oblasti SOO, studija je odlučila da uporedni pristup odabere 23 slučaja JPP na terenu razvoja veština: 10 slučajeva je primljeno iz zemalja sa konsolidovanom praksom socijalnog dijaloga u vezi sa socio-ekonomskim politikama, uključujući i oblast SOO, dok je 13 slučajeva primljeno iz četiri zemlje sa različitim praksama socijalnog dijaloga u oblasti SOO .

Izazov definisanja PPP

Nedostatak literature posvećene JPP u oblasti razvoja veština takođe je odigrao ulogu u izboru pristupa studije slučaja. Konkretno, u oblasti veština nije postojala adekvatna definicija niti novi konsenzus o konceptu PPP.

- Sve definicije OECD -a, Svjetske banke i Evropske investicione banke odražavaju JPP, gdje je glavna motivacija privatnog sektora za uključivanje u partnerstvo direktna finansijska dobit. Ove definicije, koje uključuju informacije o nacionalnim zakonima dvije grupe zemalja koje se proučavaju, ne uklapaju JPP u rezultate ili dugoročne koristi za društvo.
- Partnerstva su u fokusu 17. cilja održivog razvoja (SDG) Agende 2030. SDG17 ohrabruje PPP kao jedno sistemsko pitanje; međutim, ne daje definiciju pojma u obrazovanju ili obuci.
- PPP se mogu shvatiti kao prijetnja obrazovanju, koje se posmatra kao javno dobro i osnovno ljudsko pravo. Model JPP -a se posmatra kao oruđe za privatizaciju pružanja obrazovanja, izazivajući zabrinutost zbog potencijalnih propusta u kvalitetu, jednakosti, odgovornosti i društvenoj koheziji. Ove kritike se uglavnom odnose na oblast osnovnog i obaveznog obrazovanja, dok stručno obrazovanje i razvoj veština imaju svoje specifičnosti i istoriju javno-privatnih odnosa. Međutim, oni pokreću pitanja upravljanja koja se razmatraju u ovom pretraživanju izveštaja.

Shodno tome, studija je usvojila operativnu definiciju JPP kako bi razvila sposobnost prepoznavanja njihovih zajedničkih karakteristika i razlikovanja od drugih instrumenata i procesa.

OPERATIVNA DEFINICIJA STUDIJA U VEZI SA JAVNO-PRIVATNIM PARTNERSTVIMA

Javno -privatna partnerstva za izgradnju kapaciteta su mehanizmi za koordinaciju akcija i podjelu odgovornosti između javnih i privatnih zainteresovanih strana u oblasti stručnog obrazovanja za formulisanje, osmišljavanje, finansiranje, upravljanje i / ili održavanje angažovanja od zajedničkog interesa u cilju stvaranja rezultata na nivou rezultata (uticaj)

pored generisanih proizvoda. Javni akteri zainteresovani za JPP mogu uključivati javne institucije ili polujavne organizacije, poput škola, vladinih agencija i preduzeća, dok privatni akteri mogu uključivati pojedina preduzeća, kao i udruženja i privredne komore. Partnerstva se takođe mogu baviti bilo kojim aspektom razvoja vještina u određenom ekonomskom sektoru, na nivou škole / zajednice, kao i na nacionalnom ili lokalnom nivou.

METODOLOGIJA I TIPOLOGIJA

Metodologija

Operativna definicija je korištena za identifikaciju studija slučaja koje se razmatraju, dok su zajednički elementi mapirani u studiji koju su proveli socijalni partneri EU (ETUC na dalje 2017) korišteni u analizi slučajeva

U **grupi 1** odabir je izvršen putem kancelarijskog istraživanja, sa većom prednošću za dobro dokumentovane primjere, za koje se smatra da imaju pozitivan uticaj na razvoj vještina i / ili podsticanje inovacija. U ovoj studiji je pokušano da se uključi što više vrsta JPP. Ova duga lista je smanjena na 10 na osnovu dostupnosti za dubinski intervju.

U **grupi 2** (Jordan, Kazahstan, Srbija i Ukrajina) nacionalni odbori sastavljeni od javnih organa, socijalnih partnera i stručnjaka pomogli su da se identifikuje dugačak spisak. Tokom terenskih poseta, održani su seminari zainteresovanih strana radi izgradnje zajedničkog razumevanja svrhe i obima studije, pa su čak vođeni i dubinski intervjui. Druga grupa seminara u Srbiji i Ukrajini razmatrala je različita rešenja za svoja JPP i obavestila ih da će obaviti drugu seriju intervjua u četiri zemlje. Predstavnici studija slučaja, socijalni partneri, institucije EU, međunarodni donatori i stručnjaci raspravljali su o nacrtu izvještaja i zaključcima na seminaru održanom u Briselu u decembru 2019. Njihovi komentari i razmišljanja integrirani su u izvještaj.

Predstavnici studija slučaja, socijalni partneri, institucije EU, međunarodni donatori i stručnjaci raspravljali su o nacrtu izvještaja i zaključcima na seminaru održanom u Briselu u decembru 2019. Njihovi komentari i razmišljanja integrirani su u izvještaj.

Tipologija

Proces mapiranja korišćen je za izradu trodimenzionalne tipologije zasnovane na funkciji, opsegu i članstvu.

Što se tiče **funkcije JPP-a**, identifikovane su tri glavne funkcionalne porodice: JPP orijentisana na znanje, JPP orijentisana na resurse i JPP orijentisana na pružanje stručnog obrazovanja.

- Tipično JPP orijentisano na znanje bio je italijanski slučaj poboljšanja formiranja podataka i statistike upravljanja
- JPP orijentisana na resurse pronađena su, na primer, u Belgiji, Jordanu i Kazahstanu.
- Pružanje stručnog obrazovanja bilo je prisutno u većini slučajeva u obje grupe uključene u analizu. Na primer, holandska, francuska, marokanska i švedska preduzeća preduzela su

inicijative čiji je cilj poboljšanje pružanja veština, ispunjavanje zahteva društava na regionalnom nivou, dok su Srbija i Ukrajina pokrenule sektorske i lokalne inicijative za obuku.

U smislu opsega JPP, identifikovani modaliteti su se kretali od „prožimanja“ do „ad hoc“ zasnovanog na integraciji sa sistemom stručnog obrazovanja. Konačno, modaliteti članstva razmatrali su broj partnera, vrste uključenih organizacija i otvorenost JPP -a za pridruživanje novih partnera.

Uslovi i zajednički elementi JPP u razvoju veština

Istraženi su sledeći elementi:

1. pravni aranžmani,
2. finansijski aranžmani,
3. podela rizika i mere upravljanja rizicima,
4. monitorisanje, praćenje i održivost,
5. izvor inicijative i vođstva,
6. tradicija socijalnog partnerstva u stručnom obrazovanju,
7. kapacitet partnera i mehanizmi za izgradnju kapaciteta

POREĐENJE GRUPE DRŽAVA

Hipoteza studije da je tradicija socijalnog dijaloga u stručnom obrazovanju značajan faktor u šansama JPP -a za uspeh djelomično je potkrijepljena dokazima iz studija slučaja. Socijalno partnerstvo srednjeg stručnog obrazovanja ima ključnu ulogu u jednoj dimenziji tipologije, a to je obim JPP -a i integracija u sistem stručnog obrazovanja, koji je bio visok samo u grupi zemalja 1. Kada se uzmu u obzir druge dve dimenzije tipologije - funkcija JPP -a u znanju veština, pružanje i resurse, te njegovu otvorenost za nove članove - studija je otkrila sličnosti među grupama zemalja, dok se razlike mogu objasniti njihovim različitim fazama napretka. Tamo gde je socijalni dijalog u stručnom obrazovanju već uspostavljen, druge dimenzije upravljanja, kao što su institucionalizacija, finansiranje i upravljanje rizikom, takođe su dobro razvijene.

Elementi koji označavaju značajne razlike između ove dve grupe navedeni su u nastavku.

- Nivo institucionalizacije je veći u grupi zemalja 1, a iz grupe 2 u Ukrajini.
- Pristup više mehanizama finansiranja tipičan je za projekte u grupi zemalja 1, u poređenju sa nekoliko mehanizama koji postoje u grupi 2.
- Mere upravljanja rizikom i pažnja na održivost su češće u prvoj grupi.

- Kapaciteti aktera u grupi 1 dugo su izgrađivani i homogene su prirode, dok su u grupi zemalja 2 nivoi kapaciteta različiti i trenutno se razvijaju kroz praksu.

Vredi napomenuti da, iako formalni mehanizmi saradnje nisu uvek na snazi, u zemljama grupe 2 privatni sektor često kompenzuje preuzimanjem inicijative za pokretanje JPP i/ili ulaganjem sopstvenih finansijskih sredstava. Na primer, u Srbiji je HORES, poslovno udruženje za hotele i restorane, stvorilo svoju akademiju za borbu protiv stalnog nedostatka kvalifikovane radne snage u ugostiteljskom sektoru, dok je grupa kompanija iz sektora mode i odeće tražila institucionalne i obrazovni partneri da formiraju ČINJENICE Klastera. U Ukrajini su privatni partneri prvi put osnovali trening i praktične centre početkom 2000 -ih; stekli su državno finansiranje 2016. Obe zemlje su se našle na najvišem mestu tabele koja prikazuje nivoe privatnog sektora među studijama slučajeva JPP.

ANALIZA UČENJA POLITIKE I EFIKASNOST JAVNOG I PRIVATNOG PARTNERSTVA

Svrha pristupa studije slučaja je pružiti dubinsku analitičku analizu tako da se iz trenutnih iskustava mogu izvući jasne pouke o politici. Preciznije, cilj je pružiti detaljne informacije o tome kako i zašto JPP u ovim slučajevima funkcionišu kako funkcionišu, te identifikovati kontekstualne faktore koji su oblikovali njihove rezultate.

Identifikovana su tri ključna **pitanja upravljanja**: dileme saradnje uključenih aktera, zahtevi i uslovi zakonodavstva i vladine koordinacije, te priroda eksperimentalnog upravljanja, uključujući evaluaciju ishoda JPP.

Analiza studije slučaja u zemljama sa tradicijom socijalnog partnerstva (grupa 1) stvorila je **korak po korak model** kako se JPP institucionalizuju za razvoj veština.

■ Faza 1. Početak: specifikacije i koncepcija

Politički preduzetnici stvaraju svest, određuju ciljeve i osmišljavaju ambicije JPP. Oni obezbeđuju sredstva i dele svoju analizu podele rizika. Posredničke organizacije ili pojedinci mogu otvoriti put za to. Memorandum o razumevanju se mogu izraditi. Mogu se obezbediti podsticaji, kao što su subvencije za pilot programe.

■ Faza 2. Institucionalizacija saradnje: projektovanje i izgradnja modela JPP

Formulisanje preciznih ciljeva projekta, radnih procesa i podele rada. Ovo uključuje osmišljavanje programa obuke, regrutovanje učenika i sprovođenje smernica. Rezultati prve godine se prate kako bi se projekat dalje razvijao.

■ Faza 3. Konsolidacija: rad i održavanje inicijativa

Dalje praćenje i evaluacija i pronalaženje novih finansijskih sredstava. Identifikujte sve moguće evaluacije projekata, uključujući intelektualnu svojinu, ishode obrazovanja, analitiku učenja, postavljanje standarda i umrežavanje.

■ Faza 4. Skaliranje i evolucija za dalju saradnju

Počine novi ciklus specifikacija i konceptualizacije. Može ohrabriti pokretanje novih projekata, uključujući osnaživanje osoblja i učenika kako bi se osigurala održivost projekta, preduzimaju inovacije i grade nova partnerstva. Evaluacija projekta može pokazati da li je zajedničko iskustvo dovoljno snažno za nastavak ili su potrebni novi oblici javno-privatnog preduzeća za pokretanje nove prakse.

Ne mogu se sve ove dimenzije učenja politike i javne vrijednosti prenijeti iz jednog konteksta politike u drugi. Poređenje između grupa zemalja pokazalo je da početna JPP razvijena u Jordanu, Kazahstanu, Srbiji i Ukrajini imaju više razlika nego sličnosti sa JPP u zemljama koje imaju dugu tradiciju javno-privatne saradnje u SOO. Svest o politici može biti od suštinskog značaja ako se uzmu u obzir razlike, zajedno sa smislenom identifikacijom aktera i relevantnim motivacijama.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Pregled definicije JPP u SOO

Empirijska analiza obogatila je studiju operativnom definicijom JPP za razvoj vještina, identifikujući sljedeće karakteristike:

- Svest i **motivacija aktera** da poboljšaju nivo veština i zaposlenosti glavni su pokretač partnerstva, osim povrata ulaganja.
- Partnerstvo je **otvoreno za nove članove** koji integrišu aktivnosti horizontalno i vertikalno.
- Partnerstvo se može stvarati i upravljati u okviru zakona o SOO, a ne zakonodavstva o JPP, a njegova administrativna osnova može biti **memorandum, a ne formalni ugovor**.
- Aranžmani **sufinansiranja pokrivaju više opcija**, a često JPP za razvoj kapaciteta kombinuje različite izvore finansiranja.
- Rizici u oblasti obuke uglavnom uključuju kvalitet vještina povezanih sa promjenjivim zahtjevima vezanim za tržište rada. **Ovi rizici se ublažavaju osiguranjem kvaliteta, mehanizmima praćenja i izgradnjom kapaciteta**
- Uloga **javno-privatnog** partnerstva pokriva više od uloge neutralnog regulatora ili naručioca usluga, jer snosi krajnju odgovornost za kvalitet javnih dobara.

Tri opšta zaključka i oblasti za dalja istraživanja

1. Politike učenja su od suštinskog značaja za dublje razumevanje faza pokretanja, rasta i evolucije JPP. Političko preduzetništvo je od suštinskog značaja u situacijama dilema saradnje, zakonodavnih procesa i eksperimentalnog upravljanja. Neka JPP vode poboljšanju u sistemu stručnog obrazovanja, dok druga vode do osvežavanja interaktivnog sistema.
2. Potrebna je namenska metodologija istraživačkog rada kako bi se dublje zašli u ishode učenja. Trebalo bi procijeniti da li javno -privatna partnerstva približavaju obrazovanje strukovnog obrazovanja približavanju inovacijskim granicama privatnih kompanija, ocijeniti ulogu pedagogije i didaktike i identifikovati kako se napor može organizovati, koje strane imaju koristi i implikacije nedovoljnog ulaganja.
3. Generisanje JPP -a izazvalo je raspravu o upravljanju. Prebacivanjem paradigme sa novog javnog upravljanja na novo javno upravljanje i stvaranjem javnih vrednosti nastoji se ponovo dimenzionisati način na koji shvatamo kako politički preduzetnici i javni i privatni sektor učestvuju u pružanju javnih usluga i stvaraju dugoročne koristi društva.

Indikatori politike za zemlje koje uspostavljaju saradnju u oblasti SOO

U takvom kontekstu, JPP u nastajanju razvijaju se korak po korak, vođeni potrebama za vještinama i motivacijom partnera, a ne zakonodavstvom ili institucionalnim aranžmanima. Što se više ova javno - privatna partnerstva prepoznaju kao deo legitimnog modaliteta za poboljšanje znanja, pružanja i resursa u SOO -u, to će imati veći uticaj. Institucionalizacija prakse JPP zavisice i od prihvatanja eksperimentisanja sa novim oblicima upravljanja i pružanja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, i od aktivne izgradnje poverenja između javnih i privatnih partnera. Poverenju je potrebno vreme da se uspostavi, ali će to učiniti ako se dobije šansa za brze pobede u saradnji i dugoročne uspehe, uz učenje iz neuspeha. Treba obratiti pažnju na:

- mere za izgradnju poverenja;
- okvir za monitoring i evaluaciju
- mapiranje stručnosti uključenih strana;
- učenje iz mera za razvoj liderskih kapaciteta partnerstva;
- Lokalna partnerstva na lokalnom nivou u zemljama sa visokim nivoom sive ekonomije.

Preporuke za zainteresovane strane

Nacionalne vlade mogu:

- Angažovati javne i privatne partnere;
- Mobilišu i alociraju finansijska sredstva
- Promovisati pristupe upravljanja rizicima

Regionalne vlade mogu:

- Organizovati namensku nastavnu infrastrukturu;
- Omogućiti mreže privatnih kompanija i škola i promovisati grupe;
- Razviti zajedničke akcione planove sa lokalnim preduzećima i njihovim udruženjima i socijalnim partnerima.

Preduzeća i njihove granske organizacije mogu:

- inicirati i negovati kulturu učenja unutar kompanija;
- da ulažu u opremu i edukuju interno osoblje o novim pedagoškim dostignućima
- doprineti proceni napretka.

SOO, pružaoci visokog stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih mogu:

- da promovišu učenje zasnovano na radu, doživotno učenje i doživotno stručno osposobljavanje
- stvoriti prostor za inovativne obrazovne programe i ulagati u obrazovno liderstvo;
- Doprineti unapređenju sveobuhvatnih kognitivnih, pedagoških i didaktičkih pristupa učenju na radnom mestu.

EU, međunarodne organizacije i bilateralne donatorske agencije mogu:

- Da promovišu JPP orijentisana na rezultate i poboljšaju svest o učenju o politici;
- povezati sisteme stručnog obrazovanja sa makroekonomskim, tehnološkim, demografskim, digitalnim i ekološkim trendovima i sa nalazima istraživanja;
- podstaći nacionalno i međunarodno učenje za sve aktere uključene u JPP.

23 SLUČAJA ZA STUDIJU

Funkcionalna porodica svakog slučaja navedena je po imenu, prema klasifikaciji izvedenoj iz procesa mapiranja u studiji.

PPPS u zemljama sa tradicijom javno-privatne saradnje

Italija: Ekcelisior - solidna statistika prikupljena od privrednih komora

Orijentisano na znanje, fokusirano, integrisano u sistem

Postoji 20 godina. Prvi obavezni upitnik na godišnjoj osnovi, na nacionalnom nivou, o potrebama zapošljavanja i veštinama kompanija. Upitnik javno finansiraju i sprovode Privredne komore.

Holandija: 160 centara za javno -privatno partnerstvo u srednjim stručnim školama i školama visokog stručnog obrazovanja

Pružanje VET-a orijentisanog na resurse, sa elementima orijentisanim na znanje, otvorenim, integrisanim u sistem.

Ima za cilj stvaranje inovacija i ubrzanje recipročne razmene između tržišta rada i srednjeg stručnog obrazovanja i škola visokog stručnog obrazovanja. Kontinuitet razvoja od tehničkih sektora ka opštoj ekonomiji. Nadgledanje i saradnja između SOO -a i sektora stručnog visokog obrazovanja potrebno je dalje poboljšanje.

Norveška: Nacionalna kancelarija za obuku za trgovine povezane sa naftom (OOF)

Poluotvoreno, orijentisano na pružanje stručnog obrazovanja, ad hoc

Organizacija privatnog sektora koju podržava državni grant koordinira prakse zapošljavanja, poboljšava obuku i daje tačne prognoze na tržištu rada. Trojni dijalog između naftnih kompanija, srednjih stručnih škola i regionalnih vlada. Niska stopa napuštanja pripravnika

Maroko: Instituti za obuku profesionalaca u automobilskom sektoru (IFMIA)

Pružanje VET-a i resursima orijentisanih, otvorenih, nekih elemenata koji su integrisani u sistem

Deo strategije koju vodi vlada za delegirano upravljanje ustanovama stručnog obrazovanja u partnerstvu sa profesionalcima iz dotičnog sektora. Odgovornost i finansijska autonomija su ključni principi. Stopa zaposlenosti 97–100% studenata sa dva instituta.

Izrael: Amal Education Network (AEN) i Hadera Entrepreneurship Center

Poluotvoreno, orijentisano na pružanje stručnog obrazovanja, *ad hoc*

MREŽU SOO stvorila je federacija sindikata 1928. godine. 80% javnih sredstava, 20% donacija i dobiti, poslodavci sa doprinosom u naturi. Preduzetnički centri nude vannastavne aktivnosti za školsku decu da postanu lideri u poslovanju i društvu.

Australija: Australijski okvir kvalifikacija (CFA) i partnerstva škola i industrije

Orijentisano pružanje stručnog obrazovanja sa nekim elementima orijentisanim ka resursima, zatvorenim, *ad hoc*

CFA sa nacionalnim dometom olakšava put do dalje obuke, stažiranja, zapošljavanja i obrazovanja. Modeli partnerstva između škole i industrije u Kvinslendu uključuju model za mlade u riziku i bez pratnje koji su napustili školu.

Francuska: Stručni kampusi i kvalifikacije

Orijentacija pružanja stručnog obrazovanja sa jakim elementima resursa i orijentacijom na znanje, otvorena, sa nekim elementima integrisanim u sistem

Naziv koji se daje regionalnim mrežama tela za obuku u okviru ekonomskog sektora koji ujedinjuje obrazovne institucije, istraživačke laboratorije i privatne kompanije. Može sinergijski da saraduje sa takmičarskim grupama. Rešavanje potreba za veštinama u celom sektoru, uključujući mala i srednja preduzeća.

Švedska: Teknikcollege - mreža pružalaca napredne obuke

Orijentacija pružanja stručnog obrazovanja sa jakim elementima resursa i orijentacijom na znanje, otvorena, sa nekim elementima integrisanim u sistem

Uveden 2004. u sektoru inženjeringa; već se proteže na čitav industrijski sektor. Fleksibilan model koji prevazilazi tradicionalne šeme prakse. Javno i privatno finansiranje. Opštinske i regionalne upravljačke grupe osiguravaju usklađenost sa svim aspektima učinka.

Nemačka: Gesamtmetall - razvoj veština u metalnom inženjeringu i elektrotehnici

Pružanje stručnog obrazovanja, orijentisano na resurse i znanje, otvoreno, sa sistemskom integracijom

Gesamtmetall je federacija udruženja poslodavaca, koja predstavlja čitav sektor metala i elektrotehnike. Identifikuje potrebu za novim veštinama i pregovara sa vladom i socijalnim partnerima o primeni novih standarda koje primenjuje dualni sistem stručnog obrazovanja u Nemačkoj.

Belgija: Duo za posao - integracija i zapošljavanje mladih imigranata, Orijentisani na resurse sa zatvorenim, *ad hoc* elementima orijentisanim na znanje

Program kojim upravlja NVO, a sponzorira ga Regionalna agencija za zapošljavanje u Briselu. Kombinovanje mladih imigranata sa lokalnim penzionerima za mentorstvo i umrežavanje. Implementirano kroz obveznicu društvenog uticaja: ugovor o plaćanju zasnovan na učinku koji koristi privatna društvena ulaganja za plaćanje usluga socijalne zaštite (ulaganje u uticaj).

PPPS U ZEMLJAMA SA NEDAVNOM TRADICIJOM JAVNO-PRIVATNE SARADNJE

Iako, uz jedan izuzetak, nijedan slučaj nije mogao formalno da se kategoriše kao javno -privatno partnerstvo u nacionalnom zakonodavstvu zemalja, oni se mogu smatrati „kroz prizmu JPP“. U svim slučajevima ostaje da se izgradi element kapaciteta. Rezultati otkrivaju da je čak i u okolnostima nedavno institucionalizovanih socijalnih partnerstava moguća efikasna saradnja, ako ne i formalno JPP, između javnog sistema stručnog obrazovanja i privatnog sektora ako postoje jasno uočeni interesi i odgovarajuća motivacija strana.

U **Jordanu** su uspostavljena vijeća za vještine (orijentirana na znanje, otvorena, ad hoc) kako bi se poboljšala inteligencija na tržištu rada, uskladili potražnja i ponuda, povećala produktivnost, te nadgledao i ocijenio napredak i rezultati obuke. Razvijeni su centri izvrsnosti VET-a (orijentisani na pružanje resursa i stručnog obrazovanja, poluotvoreni, ad hoc). I Jordanska privredna komora sada je odgovorna za delegirano upravljanje radionicama (orijentisane na pružanje resursa i stručnog obrazovanja, zatvorene, ad hoc) u javnim centrima za stručno obrazovanje. Nije pronađeno ništa od ovoga što ispunjava kriterijume istraživanja ETF -a za JPP. Međutim, smatra se da su različite organizacione forme bile uspješne. U svakom slučaju, fokus je na tome da li su potrebe tržišta rada zadovoljene, ima li dovoljno doprinosa zainteresovanih strana i da li je obuka relevantna, efikasna i podržana sa dovoljno opreme, materijala za obuku i resursa. Takođe je ključno da li struktura upravljanja obezbeđuje osiguranje kvaliteta i fleksibilne mehanizme za dodatno prilagođavanje pružanja veština.

Kazahstan ima upravljačku strukturu odozgo prema dole, a njegova JPP imaju tendenciju da budu komercijalno orijentisana. Zakonodavstvo o socijalnom partnerstvu u obrazovanju obećava, ali nema ulogu u upravljanju tehničkim stručnim obrazovanjem za poslodavce. Od studija slučaja, pružanje spavaonica i ugostiteljskih objekata (orijentisanih na resurse, otvorenih, ad hoc) ustanovama VET-a liči na tradicionalnu vrstu JPP. Dvostruko stručno obrazovanje (VET orijentisano na pružanje usluga, zatvoreno, ad hoc) pokrenuto je 2012. godine, a 2018. uključilo je 460 fakulteta i 3 055 preduzeća. Primeri uključuju privatni koledž koji je osnovao proizvođač bakra sa ugovorima sa više od 40 kompanija, i partnerstvo kompanije za cement za obuku studenata u njegovoj fabrici. Upravljanje povereništvom (orijentisano na resurse, zatvoreno, ad hoc) predmet je treće studije slučaja, gde su institucije stručnog obrazovanja u javnom vlasništvu poverene privatnim kompanijama, sa regionalnim vlastima (akimati) kao menadžeri poverenja. Nedostatak transparentnosti, neispunjavanje obaveza i vođeni finansijskim interesima identifikovani su kao potencijalne zamke u primerima upravljanja poverenjem.

U **Srbiji** postoji čvrsta pravna osnova za razvoj JPP, ali socijalni dijalog u oblasti razvoja veština nije dobro razvijen. Slučajevi JPP, koji su uglavnom usmjereni na pružanje stručnog obrazovanja, razvili su se na lokalnom nivou kao odgovor na potražnju za radnom snagom. Jedan slučaj, Institut za ratarstvo i povrtarstvo (orijentisan na resurse sa elementima orijentisanim na znanje i pružanje usluga, otvoren, ad hoc), ima proizvodnju u svom glavnom fokusu, a razvoj veština je s tim povezana potreba. Dva slučaja-ČINJENICE o klasterima (orijentisane na pružanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, sa elementima orijentisanim na resurse i znanje, poluotvorene, ad hoc), koje se odnose na pripremu stručnjaka za modnu industriju i Obrazovanje do zapošljavanja 'E2E „(orijentisani na pružanje znanja i stručnog obrazovanja, otvoreni, neki elementi prožimaju sistem), inovativna šema za prelazak sa obrazovanja na zaposlenje- nastavili su se u skladu sa Zakonom o dualnom obrazovanju. Drugi slučaj, HORES Akademija (stručno osposobljavanje, orijentisano na znanje i resurse, poluotvoreno, neki elementi prožimaju sistem), obučavajući stručnjake u ugostiteljskom sektoru, zasniva se na Zakonu o obrazovanju odraslih. Motivacija obe strane - privatne i javne - jaka je u svim JPP i njihov nivo održivosti je visok

Ukrajina zahteva zakone o JPP u oblasti obrazovanja. Regionalna stručna vijeća su osnovana, ali je njihov opseg odgovornosti ograničen. Istovremeno, postoji mnogo primera dobro uspostavljenih, formalizovanih partnerstava. To uključuje program prakse za studente VET-a u preduzećima (orijentisano na pružanje stručnog obrazovanja sa elementima orijentisanim na resurse i znanje, otvoreno, prožima sistem) i centre za obuku i praktične centre (otvoreni, orijentisani na pružanje resursa i stručnog obrazovanja, neki elementi prožima sistem) u ustanovama VET -a (koje se ne kvalifikuju kao JPP). Privatni sektor je snažno motivisan za razvoj partnerstva, bilo zbog potražnje za radnom snagom (u prvom slučaju) ili za promociju sopstvenog proizvoda (u drugom slučaju). Treća vrsta JPP uključuje učešće poslodavaca u razvoju obrazovnih sadržaja (orijentisanih na znanje, otvorenih, neki elementi prožimaju sistem) kroz formalno osnovane radne grupe u koje privatni sektor ulaže vreme i znanje bez naknade.

Tom II studije završava se političkim preporukama, uključujući i to da četiri najzanimljivija slučaja treba razmotriti u sve četiri partnerske zemlje. Predložene studije slučaja su saveti sektora veština u Jordanu; Kazahstan - upravljanje poverenjem srednjih stručnih škola; Srbija - grupne činjenice; i Ukrajina - centri za obuku i praktiku.

BIBLIOGRAFIJA

URL -ovi su poslednji put ocenjeni u februaru 2021

Principi Abidjana Guiding principles on the human rights obligations of states to provide public education and to regulate private involvement in education, 2019.

www.abidjanprinciples.org/en/principles/overview

Akkerman, S.F. and Bakker, A., 'Boundary crossing and boundary objects' Pregled istraživanja obrazovanja, Vol. 81, No 2, 2011, pp. 132–69.

Bouckaert, G. na dalje., Effective governance for sustainable development: 11 principles to put in practice, 2018. <https://sdg.iisd.org/commentary/guest-articles/effective-governance-for-sustainable-development-11-principles-to-put-in-practice/>

de Koning, M., 'Public–private partnerships in education assessed through the lens of human rights', in Steiner-Khamsi, G. and Draxler, A. (eds), The state, business and education, Izdavačka kuća

Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2018.

ETF (European Training Foundation), 'Equitable human capital development', INFORM, Izdanje 07, ETF, Turin, Novembar 2011. www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/inform-issue-07-november-2011-equitable-human-capital

ETF (European Training Foundation), Government and social partner cooperation, Sažetak i preporuke za posao ETF, Turin, 2016. [Government and social partner cooperation in VET: From dialogue to partnership | Open Space \(europa.eu\)](http://www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/government-and-social-partner-cooperation)

ETF (European Training Foundation), Governance arrangements for vocational education and training in ETF partner countries: Analytical overview 2012–17, ETF, Turin, 2019. www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/governance-arrangements-vocational-education-and-training

ETF (European Training Foundation), VET governance toolkit, [online], ETF, Turin, 2020. <https://openspace.etf.europa.eu/pages/vet-governance-toolkit>

ETUC-CEEP-EFEE-ETUCE, Investment in education and training, 2017. www.csee-etuice.org/images/attachments/investment_in_education_and_training-etuc-ceep_0.pdf

Evropska komisija, European Skills Agenda, Brussels, 2020. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>

Evropska komisija, European Pillar of Social Rights Action Plan, Brussels, 2021. [The European Pillar of Social Rights Action Plan | European Commission \(europa.eu\)](http://www.europa.europa.eu/press-communication/infographic/2021/01/european-pillar-social-rights-action-plan_en)

Evropska Investiciona Banka, What is a PPP?, EPEC (Evropski centar za ekspertizu JPP), ažuriran 2019. www.eib.org/epec/index.htm

Evropska Unija, European Pillar of Social Rights, Brisel, 2017. [social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf \(europa.eu\)](http://www.europa.europa.eu/press-communication/infographic/2017/11/european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf)

Evropska unija, Council Recommendation on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience, 2020/C 417/01, Brisel, 2020. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202(01)&from=EN)

Jomo, K.S. et al., Public-private partnerships and the 2030 Agenda for Sustainable Development: Fit for purpose?, Odeljenje UN za ekonomska i socijalna pitanja, Radni dokument DESA

Br.m148, 2016.

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/2288desaworkingpaper148.pdf>

Locatelli, R., Reframing education as a public and common good: Enhancing democratic governance, Springer, Cham, 2019.

Moore, M.H., Creating public value: Strategic management in government, Izdavačka kuća Univerziteta Harvard University Press, Cambridge, MA, 1995.

OECD, Recommendation of the Council on principles for public governance of public–private partnerships, OECD, Paris, 2012. www.oecd.org/governance/budgeting/PPP-Recommendation.pdf

OECD, Skills strategy 2019: Skills to shape a better future, OECD, Paris, 2019. www.oecd.org/skills/oecd-skills-strategy-2019-9789264313835-en.htm

O'Flynn, J., 'From new public management to public value: Paradigmatic change and managerial implications', Australijski časopis za javnu upravu, Vol. 66, No 3, 2007, pp. 353–66.

Osborne, S., 'Delivering public services: Time for a new theory?', Pregled javnog upravljanja, Vol. 12, No 1, 2010, pp. 1–10. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14719030903495232h

Osborne, S. and Strokosch, K., 'It takes two to tango? Understanding the co-production of public services by integrating the services management and public administration perspectives', British Journal of Management, Vol. 24, 2013, pp. S31–47. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-8551.12010>

Sabel, C.F. and Zeitlin, J., 'Learning from difference: The new architecture of experimentalist governance in the EU', Evropski pravni žurnal, Vol. 14, No 3, 2008, pp. 271–327.

UNESCO, Education 2030 Incheon Declaration and Framework for Action: Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all, UNESCO, Paris, 2015. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656?posInSet=1&queryId=8e7b9958-be73-4a83-a8ab-b12016109249>

Ujedinjene Nacije, Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development, Rezolucija Generalne skupštine UN 70/1, New York, 2015. https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/11125/unep_swio_sm1_inf7_sdg.pdf?sequence=1

Ujedinjene Nacije, Sustainable Development Goals Knowledge Platform, [online], Division for Sustainable Development Goals. <https://sdgs.un.org/>

United Nations, Working together: Integration, institutions and the Sustainable Development Goals. World Public Sector Report 2018, Svetski izveštaj o javnom sektoru 2018, Odeljenje za ekonomska i socijalna pitanja, New York, 2018. <https://publicadministration.un.org/Portals/1/Images/WorldPublicSector/World%20Public%20Sector%20report%202018%20Full%20report.pdf>

van der Meer, M., van den Toren, J.P. and Lie, T., 'Transforming vocational education: Encouraging innovation via public private partnerships', in De Bruijn, E., Billett, S. and Onstenk, J. (izdanje), Enhancing teaching and learning in the Dutch vocational education system: Odborene reforme, Springer Verlag, Berlin, 2017.

Svetska Banka, What are public-private partnerships?, [online], Centar za pravne resurse javno-privatnog partnerstva, ažurirano 6. februara 2018.

<https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/overview/what-are-public-private-partnerships>